

Rolnummer 3482
Arrest nr. 162/2005 van 9 november 2005

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 161bis, §§ 1 en 2, van de Nieuwe Gemeentewet, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters R. Henneuse, E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 4 februari 2005 in zake de c.v.b.a. Provinciale Brabantse Energiemaatschappij tegen de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 15 februari 2005, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt het artikel 161*bis*, §§ 1 en 2, van de Nieuwe gemeentewet de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet doordat, aan overheidsdiensten die met het oog op hun pensioenverplichtingen niet zijn aangesloten bij de RSZPPO en waarnaar personeel wordt overgeheveld van een overheidsdienst die wordt geherstructureerd of afgeschaft en die wel is aangesloten bij de RSZPPO de volgende verplichtingen wordt opgelegd :

a) in artikel 161 [lees : 161*bis*], § 1, van de Nieuwe gemeentewet :

bij te dragen in de last van de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de overdragende overheidsdienst dat reeds gepensioneerd werd voor de herstructurering / de afschaffing van de geherstructureerde / afgeschafte overheidsdienst en dit ten belope van een bedrag dat de volledige in het voorgaande jaar betaalde rust- en overlevingspensioenen omvat in verhouding tot het aandeel van de weddenmassa van het overgehevelde personeel in de totale weddenmassa van de afgeschafte of geherstructureerde overheidsdienst op het ogenblik van de afschaffing of de herstructurering;

b) in artikel 161 [lees : 161*bis*], § 2, van de Nieuwe gemeentewet :

(1) in de interpretatie dat de toepasselijkheid van de bepalingen van de ‘ wet van 14 juli [lees : april] 1965 tot de vaststelling van een zeker verband tussen de onderscheiden pensioenregelingen van de openbare sector ’ voor wat betreft de terugbetaling van de pensioenaandelen door de RSZPPO buiten werking wordt gesteld :

bij de pensionering van de actieve overgenomen personeelsleden de verplichting wordt opgelegd de pensioenaandelen, overeenkomstig de wet van 14 juli [lees : april] 1965 met betrekking tot de periode dat het personeelslid diensten heeft verricht voor de overdragende overheidsdienst die was aangesloten bij de RSZPPO, ten laste nemen;

(2) in de interpretatie dat de bepalingen van de ‘ wet van 14 juli [lees : april] 1965 tot vaststelling van een zeker verband tussen de onderscheiden pensioenregelingen van de openbare sector ’ voor wat betreft de terugbetaling van de pensioenaandelen door de RSZPPO hun volle werking blijven behouden :

bij de pensionering van de actieve overgenomen personeelsleden de verplichting wordt opgelegd de pensioenaandelen, overeenkomstig de wet van 14 juli [lees : april] 1965 m.b.t. de periode dat het personeelslid diensten heeft verricht voor de overdragende overheidsdienst die was aangesloten bij de RSZPPO, ten laste te nemen, doch met de mogelijkheid deze terug te vorderen van de RSZPPO overeenkomstig artikelen 13 en 14 van de wet van 14 juli [lees : april] 1965,

en dit in afwijking van de algemene regeling zoals voorzien in ‘ de wet van 14 juli [lees : april] 1965 tot vaststelling van een zeker verband tussen de onderscheiden pensioenregelingen van de openbare sector ’ die van toepassing blijft op :

- overheidsdiensten die niet aangesloten zijn bij de RSZPPO die personeel overnemen van een overheidsdienst die wordt geherstructureerd of afgeschaft die niet aangesloten is bij de RSZPPO,

- overheidsdiensten die niet aangesloten zijn bij de RSZPPO die personeel overnemen van een overheidsdienst die aangesloten is bij de RSZPPO doch niet wordt geherstructureerd of afgeschaft,

- overheidsdiensten die wel aangesloten zijn bij de RSZPPO die personeel overnemen van een eveneens aangesloten overheidsdienst die wordt geherstructureerd of afgeschaft,

en waarbij de overnemende overheidsdienst niet dient bij te dragen in de betaling van de reeds gepensioneerden op het ogenblik van de overname, noch bijkomende verplichtingen heeft m.b.t. de betaling van de toekomstige pensioenen van de overgenomen personeelsleden ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- de c.v.b.a. Provinciale Brabantse Energiemaatschappij, met zetel te 3210 Linden, Diestsesteenweg 126;

- de West-Vlaamse Energie- en Teledistributiemaatschappij, met zetel te 8820 Torhout, Noordlaan 9;

- de Ministerraad.

Op de openbare terechtzitting van 13 september 2005 :

- zijn verschenen :

- . Mr. C. Coen, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de c.v.b.a. Provinciale Brabantse Energiemaatschappij;

- . Mr. F. Tulkens en Mr. P. François, advocaten bij de balie te Brussel, voor de West-Vlaamse Energie- en Teledistributiemaatschappij;

- . Mr. D. D’Hooghe en Mr. I. Vos, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Ten gevolge van de beslissing van de gemeenten Kampenhout en Steenokkerzeel dat de c.v.b.a. Tussengemeentelijke Elektriciteitsvereniging van Kampenhout en Steenokkerzeel (hierna de intercommunale T.G.E.K.) hun aardgas- en elektriciteitsdistributie niet langer zou verzekeren, werd die vereniging in vereffening gesteld en keerden de exploitatierechten inzake aardgas en elektriciteit naar die gemeenten terug. Hierop kenden ze de elektriciteitsexploitatie op hun grondgebied toe aan de c.v.b.a. Provinciale Brabantse Energiemaatschappij. Die intercommunale nam een aantal personeelsleden van de intercommunale T.G.E.K. in dienst.

De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten (hierna de R.S.Z.P.P.O.) was van mening dat, op grond van artikel 161bis van de Nieuwe Gemeentewet, de c.v.b.a. Provinciale Brabantse Energiemaatschappij de pensioenlast van de gepensioneerden van de intercommunale T.G.E.K. diende te dragen en ging vervolgens over tot ambtshalve afhoudingen ter betaling van de zogenaamde pensioenboete.

Hierop stelde de c.v.b.a. Provinciale Brabantse Energiemaatschappij een vordering in bij de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel teneinde de terugbetaling van die afhoudingen te verkrijgen alsmede een verbod om nog langer tot ambtshalve afhoudingen over te gaan. Er zou immers geen pensioenboete verschuldigd zijn.

In het kader van die procedure heeft de verwijzende rechter de hierboven geformuleerde prejudiciële vraag gesteld.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de eisende partij voor de verwijzende rechter

A.1. De eisende partij voor de verwijzende rechter is allereerst de mening toegedaan dat de artikelen 161bis en 161ter van de Nieuwe Gemeentewet te dezen niet van toepassing zijn. Het is slechts in zoverre in het bodemgeschil zou worden geoordeeld dat artikel 161bis, §§ 1 en 2, van de Nieuwe Gemeentewet wel toepassing dient te vinden, dat zij van mening is dat die bepaling niet bestaanbaar is met het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

A.2. De eisende partij voor de verwijzende rechter zet uiteen dat de gemeenten vrij kiezen of zij zelf in het pensioen van hun personeel voorzien, dan wel zich bij een verzorginstelling of bij de R.S.Z.P.P.O. aansluiten. Het pensioenstelsel verschilt naar gelang van de onderscheiden pensioeninstellingen. Zo werkt de R.S.Z.P.P.O. met een zuiver repartitiestelsel, terwijl andere instellingen werken met een kapitalisatiestelsel of met een gemengd stelsel.

De wet van 14 april 1965 « tot vaststelling van een zeker verband tussen de onderscheiden pensioenregelingen van de openbare sector » regelt de betaling van het pensioen en de verdeling van de pensioenlast van een persoon die onder verschillende overheidsdiensten en dienovereenkomstige pensioenregelingen heeft geressorteed. Volgens die wet betaalt de overheid waaraan het personeelslid het laatst onderworpen was het pensioen uit, maar kan zij de terugbetaling vragen van dat bedrag aan de verschillende betrokken overheden in verhouding tot de tijd dat het personeelslid voor hen heeft gewerkt.

A.3. De in het geding zijnde bepaling wijkt echter af van die algemene regeling. In geval van een overname van personeel die onder het toepassingsgebied van artikel 161bis van de Nieuwe Gemeentewet valt, worden twee bijkomende financiële lasten opgelegd aan de overnemende overheid.

Allereerst moet zij de volledige pensioenlast op zich nemen in verhouding tot het aandeel van de overgenomen weddemassa (artikel 161bis, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet). De wet van 14 april 1965 bepaalt daarentegen dat het pensioen ten laste blijft van de instelling waarbij het personeelslid was aangesloten op het ogenblik dat het op pensioen ging. Bovendien is de bijdrage die wordt gevraagd zeer aanzienlijk, en wordt geen rekening gehouden met de periode gedurende welke de personeelsleden in dienst zijn geweest bij de overdragende overheidsdienst, noch met de activiteit waarin zij voorheen waren tewerkgesteld. De eisende partij voor de verwijzende rechter illustreert dit aan de hand van een cijfermatig voorbeeld.

Ten tweede moet de overnemende overheid voor de toekomstige pensioenen van het personeel dat wordt overgenomen het pensioenaandeel overnemen dat overeenkomstig de wet van 14 april 1965 ten laste zou komen van de R.S.Z.P.P.O. (artikel 161bis, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet). Volgens de eisende partij voor het verwijzende rechtscollege kan die bepaling op twee wijzen worden geïnterpreteerd. In een eerste interpretatie wordt dat pensioenaandeel definitief gedragen door de overnemende overheid en is elke terugvordering van de R.S.Z.P.P.O. uitgesloten. In een tweede interpretatie blijft artikel 14 van de wet van 14 april 1965 van toepassing, zodat het pensioenaandeel kan worden teruggevorderd van de R.S.Z.P.P.O. De eisende partij voor de verwijzende rechter gaat uit van de eerste interpretatie.

A.4. Diezelfde partij erkent dat de in het geding zijnde bepaling een legitiem doel nastreeft, namelijk de leefbaarheid van het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de plaatselijke overheden verzekeren en mogelijke misbruiken verhinderen. De maatregel is evenwel niet evenredig met het nagestreefde doel.

A.5. De in het geding zijnde bepaling heeft immers zware financiële gevolgen voor de overheidsdienst die personeel overneemt. Hij dient voor de overgenomen personeelsleden, naast de gewone periodieke pensioenbijdragen, het pensioenaandeel van de R.S.Z.P.P.O. ten laste te nemen. Daarenboven moet hij jaarlijks aan de R.S.Z.P.P.O. aanzienlijke bijdragen betalen voor de pensioenen van de personeelsleden die reeds gepensioneerd waren ten tijde van de herstructurering of de afschaffing, en dit in verhouding tot het aantal overgenomen personeelsleden. Hierdoor kan de overnemende overheid in financiële moeilijkheden komen, inzonderheid wanneer, zoals te dezen, zij een kapitalisatiestelsel hanteert, en zij geen budgettaire ruimte heeft om pensioenen waarvoor nooit een bijdrage werd geïnd, ten laste te nemen.

A.6. De maatregel gaat ook veel verder dan het bestrijden van misbruiken. Elke overdracht van personeel ter gelegenheid van een afschaffing of een herstructurering van een overheidsdienst wordt beoogd, ook als die geheel ter goeder trouw gebeurt.

A.7. Ten slotte behoudt de R.S.Z.P.P.O. niet enkel zijn inkomsten, maar strekt de in het geding zijnde bepaling de dienst zelf tot financieel voordeel. Allereerst roept ze de fictie in het leven van een gewaarborgd en vaststaand personeelsbestand van de bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdiensten. Het toekomstige nadeel ten gevolge van overhevelingen, dat inherent is aan het repartitiesysteem, wordt integraal afgewenteld op de overheidsdienst die personeel overneemt. Ten tweede draagt de R.S.Z.P.P.O. geen enkele financiële last ten aanzien van de personeelsleden die effectief worden overgeheveld, aangezien de last van het pensioenaandeel van de R.S.Z.P.P.O. zal moeten worden gedragen door de overnemende overheidsdienst. Nochtans werden voor die personeelsleden voorheen pensioenbijdragen betaald aan de R.S.Z.P.P.O. Tegenover de voorheen betaalde bijdragen staat geen enkele prestatie van de R.S.Z.P.P.O. op het ogenblik dat de betrokkenen op pensioen gaan.

A.8. De eisende partij voor de verwijzende rechter wijst erop dat, volgens de R.S.Z.P.P.O., de verplichting die artikel 161bis in het leven roept, niet beperkt blijft tot de personeelsleden die worden overgenomen in het kader van de overgenomen activiteit, maar betrekking heeft op alle overgenomen personeelsleden, ongeacht de activiteit waarin zij werden tewerkgesteld. Ofschoon zij enkel de elektriciteitsdistributie heeft overgenomen van de intercommunale T.G.E.K., past de R.S.Z.P.P.O. de in het geding zijnde bepaling toe op alle personeelsleden die voorheen waren tewerkgesteld bij de intercommunale T.G.E.K., met inbegrip van de personeelsleden die instonden voor de gasdistributie.

A.9. Volgens diezelfde partij zijn andere, voor de overnemende overheid minder nadelige maatregelen mogelijk om het nagestreefde doel te bereiken. Zo kan men bijvoorbeeld voorschrijven dat de overnemende overheid zich verplicht bij de R.S.Z.P.P.O. dient aan te sluiten voor wat de overgenomen personeelsleden betreft, zonder dat verder dient te worden afgeweken van de gemeenrechtelijke regeling van de wet van 14 april 1965.

A.10. In haar memorie van antwoord voert de eisende partij voor het verwijzende rechtscollege aan dat de Ministerraad het criterium van de vergelijkbaarheid verwacht met dat van het wettige doel wanneer hij aanvoert dat de in de prejudiciële vraag vermelde situaties niet vergelijkbaar zijn. Ze zijn op zich beschouwd en in hun onderling verband wel degelijk vergelijkbaar. Het betreft telkenmale personeelsovernames tussen publiekrechtelijke rechtspersonen. Inzonderheid de situatie waarin overheidsdiensten die niet aangesloten zijn bij de R.S.Z.P.P.O. personeel overnemen van een overheidsdienst die wel aangesloten is bij de R.S.Z.P.P.O., doch die niet wordt geherstructureerd of afgeschaft, is vergelijkbaar, aangezien die situatie vergelijkbare financiële gevolgen heeft voor de R.S.Z.P.P.O. Overigens heeft het Hof in het arrest nr. 54/93 van 1 juli 1993 aanvaard dat het in die zaak om vergelijkbare situaties ging, ofschoon de financiële gevolgen voor de R.S.Z.P.P.O. geheel verschillend waren.

A.11. Volgens de eisende partij voor het verwijzende rechtscollege minimaliseert de Ministerraad ten onrechte de gevolgen van de in het geding zijnde bepaling. Die gaan veel verder dan het louter beperken van de financiële weerslag van de afschaffing of de herstructurering van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten instelling. Het volledige financiële nadeel wordt immers afgewenteld op de overnemende overheidsdienst. De R.S.Z.P.P.O., daarentegen, zou het nadeel kunnen spreiden over zijn leden. De wetgever had andere, veel minder ingrijpende maatregelen kunnen nemen.

Ook de verwijzing door de Ministerraad naar het arrest nr. 54/93 van 1 juli 1993 is onterecht. Ofschoon het Hof in dat arrest heeft geoordeeld dat de dwingende aansluiting bij de R.S.Z.P.P.O. onevenredig was in vergelijking met de minder vergaande maatregelen in de in het geding zijnde bepaling, heeft het Hof geen uitspraak gedaan over die maatregelen.

Standpunt van de vrijwillig tussenkomende partij

A.12. De vrijwillig tussenkomende partij zet uiteen dat zij op 1 januari 2003 de bedrijfstak kabeltelevisie van de intercommunale HAVI-TV heeft overgenomen, evenals de aan die bedrijfstak verbonden vast benoemde personeelsleden. Naar aanleiding van die overname vordert de R.S.Z.P.P.O., op basis van artikel 161bis, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet, de pensioenboete als tegemoetkoming in de last van de rust- en overlevingspensioenen voor gewezen personeelsleden van HAVI-TV. Daarnaast vordert die dienst, op basis van artikel 161bis, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet, de verplichte overname van de pensioenverplichtingen voor actieve personeelsleden van HAVI-TV die betrekking hebben op de dienstjaren gepresteerd bij HAVI-TV. De R.S.Z.P.P.O. is overgegaan tot ambtshalve afhoudingen ter betaling van de pensioenboete.

De raad van bestuur van de vrijwillig tussenkomende partij heeft beslist de R.S.Z.P.P.O. te dagvaarden tot terugbetaling van die afhoudingen en had de intentie om de bevoegde rechtbank te verzoeken dezelfde prejudiciële vraag te stellen als diegene die in deze zaak voorligt. Bijgevolg heeft de vrijwillig tussenkomende partij het vereiste belang bij haar tussenkomst.

A.13. Diezelfde partij voert aan dat de in het geding zijnde bepaling een verschil in behandeling teweegbrengt tussen plaatselijke overheden of instellingen die personeel overnemen, zonder dat hiervoor een objectief criterium of een redelijke verantwoording bestaat.

A.14. Het criterium van de herstructurering of de afschaffing kan niet als objectief worden bestempeld. Een herstructurering of een afschaffing kan betrekking hebben op zowel een beperkt als een groot aantal personeelsleden.

A.15. Het verschil in behandeling is ook niet redelijk verantwoord. Enkel plaatselijke overheden die niet bij de R.S.Z.P.P.O. zijn aangesloten en die, in het kader van een herstructurering of een afschaffing, personeel overnemen van een plaatselijke overheid die wel bij de R.S.Z.P.P.O. is aangesloten, dienen een jaarlijkse pensioenboete te betalen met betrekking tot de reeds gepensioneerd personeelsleden van de overdragende plaatselijke overheid of instelling en dienen in te staan voor de volledige toekomstige pensioenlast met betrekking tot actieve vast benoemde personeelsleden. In alle andere gevallen van overheveling van personeel is de wet van 14 april 1965 van toepassing.

A.16. Ofschoon de vrijwillig tussenkomende partij erkent dat de in het geding zijnde bepaling een wettig doel nastreeft, zijn de gevolgen van die maatregel kennelijk niet evenredig met het vooropgezette doel. Artikel 161bis, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet neutraliseert immers de financiële nadelen voor de R.S.Z.P.P.O. van de overheveling van personeel van een overheidsinstelling die bij haar was aangesloten naar

een overheidsinstelling die op een andere wijze voor het pensioen van haar personeelsleden instaat. Artikel 161bis, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet voorziet echter erin dat de R.S.Z.P.P.O. bovendien ook wordt vrijgesteld van de toekomstige pensioenlast van de overgehevelde personeelsleden met betrekking tot de jaren van tewerkstelling bij de overdragende plaatselijke overheid of instelling. Ondanks het feit dat de overdragende plaatselijke overheid bijdragen voor die personeelsleden heeft betaald, is de R.S.Z.P.P.O. niet ertoe gehouden aan de overnemende overheid het pensioenaandeel te betalen dat betrekking heeft op de tewerkstelling bij de overdragende overheid.

Bijgevolg neutraliseert de in het geding zijnde bepaling niet alleen de negatieve weerslag van een overheveling van personeel naar een plaatselijke overheid of instelling die niet is aangesloten bij de R.S.Z.P.P.O., maar verstrekt ze aan de R.S.Z.P.P.O. een positieve financiële bijdrage doordat zij bevrijd wordt van de toekomstige pensioenverplichtingen van actieve personeelsleden, waarvoor de overdragende plaatselijke overheid reeds bijdragen heeft betaald.

Bovendien gaat de in het geding zijnde bepaling veel verder dan het louter bestrijden van misbruiken en zijn andere, minder verregaande maatregelen mogelijk.

A.17. In antwoord op de Ministerraad voert de vrijwillig tussenkomende partij aan dat in de prejudiciële vraag situaties worden aangehaald waarbij overheidspersoneel van de ene plaatselijke overheid of instelling naar de andere plaatselijke overheid of instelling wordt overgeheveld. Die situaties zijn dus wel degelijk vergelijkbaar. Dat is inzonderheid het geval met de overheveling van personeel van een overheidsdienst die bij de R.S.Z.P.P.O. is aangesloten naar een overheidsdienst die niet bij dat pensioenstelsel is aangesloten zonder dat de overdragende dienst wordt geherstructureerd of afgeschaft.

Standpunt van de Ministerraad

A.18. Volgens de Ministerraad is de memorie van tussenkomst niet ontvankelijk. De loutere hoedanigheid van partij in een rechtspleging die analoog is aan die welke middels de prejudiciële vraag voor het Hof is gebracht, volstaat niet om het vereiste belang aan te tonen. Bovendien heeft te dezen de vrijwillig tussenkomende partij vooralsnog geen procedure aanhangig gemaakt bij de rechtbank.

A.19. Volgens de Ministerraad verzoekt de vrijwillig tussenkomende partij de prejudiciële vraag zoals gesteld door de verwijzende rechter uit te breiden. De categorieën waarnaar die partij verwijst, verschillen immers van die welke zijn aangehaald door de verwijzende rechter. Het is de partijen evenwel niet toegestaan de draagwijdte van de prejudiciële vraag te wijzigen.

A.20. Ten gronde voert de Ministerraad aan dat het specifieke pensioenstelsel voor de plaatselijke overheidsdiensten is georganiseerd op basis van het solidariteits- en het repartitiebeginsel. Bij het bepalen van de bijdrage die elke plaatselijke overheidsdienst dient te betalen, wordt enkel rekening gehouden met de weddemassa van het personeel van de dienst in het jaar waarin de bijdrage wordt betaald. Er wordt geen rekening gehouden met het aandeel van die overheid in de totale pensioenlast (solidariteitsbeginsel). In tegenstelling tot het kapitalisatiebeginsel, worden in het kader van een repartitiestelsel de inkomende bijdragen van de actieve personeelsleden van de aangesloten overheden onmiddellijk besteed aan de pensioenen van de reeds gepensioneerde personeelsleden.

A.21. De in het geding zijnde bepaling beoogt de leefbaarheid van een dergelijk pensioenstelsel te vrijwaren. Bepaalde lokale overheidsdiensten droegen immers personeel geheel of gedeeltelijk over aan een andere overheidsdienst, die niet bij het stelsel is aangesloten, teneinde zich te onttrekken aan de solidariteitsverplichtingen die het gemeenschappelijke pensioenstelsel vooronderstelt. Zonder de in het geding zijnde bepaling zou dit tot gevolg hebben dat de pensioenbijdragen van de overige lokale overheidsdiensten ten behoeve van de gewezen personeelsleden, met inbegrip van de personeelsleden van de uitgetreden overheidsdienst, gevoelig zouden stijgen. Een optreden van de wetgever was dan ook noodzakelijk om het evenwicht te vrijwaren en de gevolgen van herstructureringen en afschaffingen te beperken.

A.22. Volgens de Ministerraad zijn de in de prejudiciële vraag aangevoerde situaties niet vergelijkbaar met het door de in het geding zijnde bepaling geregelde geval. Die bepaling regelt immers een situatie die een gevaar inhoudt voor het financiële evenwicht en de leefbaarheid van het pensioenstelsel van de lokale besturen. Geen van de andere in de prejudiciële vraag vermelde gevallen hebben een impact op het financiële evenwicht van de

R.S.Z.P.P.O. Nu die categorieën niet vergelijkbaar zijn, dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord.

A.23. Voor zover er toch sprake zou zijn van een ongelijke behandeling van vergelijkbare gevallen, bestaat, volgens de Ministerraad, voor dat onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording. Zoals hiervoor werd uiteengezet, heeft de wetgever het financiële evenwicht en het voortbestaan van het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de plaatselijke overheden willen vrijwaren. In het arrest nr. 54/93 van 1 juli 1993, heeft het Hof reeds de billijkheid van die doelstelling erkend.

A.24. De toepassing van de in het geding zijnde bepaling hangt af van objectieve criteria : (1) er moet sprake zijn van een lokale overheidsdienst die tot dan toe bij het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de lokale besturen was aangesloten; (2) er moet sprake zijn van een afschaffing of herstructurering van voormelde dienst die een overdracht van personeel met zich meebrengt; (3) de overheidsdienst die de afgeschafte of geherstructureerde overheidsdienst opvolgt en zijn personeel overneemt, is zelf niet aangesloten bij de R.S.Z.P.P.O.

A.25. Zowel voor artikel 161bis, § 1, als voor artikel 161bis, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet bestaat een redelijk verband van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Artikel 161bis, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet voorziet in de continuïteit van de bijdrage aan het pensioenfonds : er wordt van de opvolger niet meer of minder gevraagd dan wat de geherstructureerde of afgeschafte overheidsdienst zou hebben bijgedragen, indien de herstructurering of afschaffing niet zou hebben plaatsgehad.

Wat artikel 161bis, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet betreft, voert de Ministerraad aan dat in een pensioenstelsel gebaseerd op de beginselen van solidariteit en repartitie, de pensioenen van de vorige generatie van personeelsleden worden gefinancierd door de bijdragen van de nieuwe generatie van personeelsleden. Zonder de in het geding zijnde bepaling, zou de R.S.Z.P.P.O. financieel dienen bij te dragen zonder verdere inbreng van de niet aangesloten opvolger van de afgeschafte of geherstructureerde overheidsdienst aan het pensioenfonds. Er zou bijgevolg een pensioenuitgave zijn, zonder vernieuwing en aanvulling van het financiële draagvlak.

Artikel 12bis van de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden voorziet trouwens in een soortgelijke regeling.

A.26. Volgens de Ministerraad strekt de in het geding zijnde bepaling de R.S.Z.P.P.O. niet tot buitensporig voordeel. Het is inherent aan een repartitiestelsel dat de vóór de overname of herstructurering betaalde bijdragen reeds zijn aangewend om de pensioenen van reeds gepensioneerde personeelsleden te betalen. Aan de hand van een cijfermatig voorbeeld toont de Ministerraad aan dat de in het geding zijnde bepaling enkel de situatie handhaaft die bestond vóór de afschaffing of herstructurering van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst.

A.27. Wat de door de eisende partij voor de verwijzende rechter voorgestelde alternatieve maatregelen betreft, merkt de Ministerraad op dat het Hof niet bevoegd is om na te gaan of de door de wetgever genomen maatregel opportuun en wenselijk is, en of de nagestreefde wettige doelstelling op een andere wijze kan worden bereikt.

Hoe dan ook, met de door die partij voorgestelde maatregelen kan het financiële evenwicht van de R.S.Z.P.P.O. niet worden gevrijwaard.

Zo stelt die partij voor dat de overnemende overheid zich verplicht bij de R.S.Z.P.P.O. aansluit voor wat betreft de overgenomen personeelsleden. Een instelling kan zich echter niet gedeeltelijk aansluiten bij het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de lokale overheden. Bovendien zou de aansluiting van die personeelsleden uitdovend zijn. De nieuwe personeelsleden, die de gepensioneerde overgehevelde personeelsleden vervangen, zouden immers niet worden aangesloten bij de R.S.Z.P.P.O.

De door de verzoekende partij voor de verwijzende rechter voorgestelde verplichte aansluiting van de overnemende overheidsdienst bij de R.S.Z.P.P.O. voor een constant aantal personeelsleden gelijk aan het aantal overgenomen personeelsleden, is strijdig met het recht van vrije keuze van de overheidsdiensten. Ook zou het financiële evenwicht van de R.S.Z.P.P.O. niet worden gevrijwaard, omdat de bijdragen die zouden worden

betaald voor een constant aantal personeelsleden worden vastgesteld op basis van de weddemassa op het ogenblik van de afschaffing. Er zou geen rekening kunnen worden gehouden met de latere evolutie van de weddemassa waarop de R.S.Z.P.P.O. bijdragen zal kunnen heffen.

- B -

Wat de in het geding zijnde bepaling betreft

B.1.1. De wet van 14 april 1965 « tot vaststelling van een zeker verband tussen de onderscheiden pensioenregelingen van de openbare sector » regelt de betaling van het pensioen en de verdeling van de pensioenlast van een persoon die aan verschillende overheidsdiensten en overeenkomstige pensioenregelingen was onderworpen.

Artikel 3 van die wet bepaalt :

« Het enige rustpensioen wordt toegekend en betaald door de macht of het organisme waardoor het rustpensioenstelsel wordt beheerd waaraan het personeelslid het laatst onderworpen was. De bepalingen waarbij de toekenning en de berekening van de door die macht of dat organisme vereffende rustpensioenen worden geregeld, zijn op dit pensioen toepasselijk. Nochtans worden de diensten waarvoor het personeelslid onderworpen was aan een door andere besturen of instellingen beheerde regeling in aanmerking genomen naar rato van één zestigste per jaar dienst, van het bedrag dat tot grondslag voor de berekening van het pensioen dient ».

Wat de verplichtingen van de verschillende openbare besturen en instellingen betreft, bepalen de artikelen 13 en 14 van diezelfde wet het volgende :

« Art. 13. § 1. Het bruto-bedrag van het in artikel 2 bedoelde enig rustpensioen, met inbegrip van de militaire diensten, de diensten in de kolonie en de bonificaties van alle aard of van het in artikel 7 bedoelde enig overlevingspensioen, wordt onder de verschillende betrokken machten en organismen verdeeld in verhouding tot het product van de volgende, specifieke gegevens, voor ieder van de ter ene en ter andere zijde uitgeoefende ambten :

1° de duur der aanneembare diensten en periodes, zonder dat toepassing dient gemaakt te worden van de in de artikelen 4, tweede en vierde lid, en 9, tweede lid, bedoelde tijdsinkorting;

2° de laatste activiteitswedde naar behoren omgezet in de weddeschalen die van kracht zijn op de ingangsdatum van het pensioen of op het ogenblik dat de herziening uitwerking heeft;

3° wat alleen de rustpensioenen betreft, de breuken die voor de berekening van het pensioen werden toegepast.

Als voor de vaststelling van het bedrag van het enig pensioen de tijdsinkorting werd toegepast bepaald in artikel 2 van voormeld koninklijk besluit nr. 206 van 29 augustus 1983, wordt de in het eerste lid, 1°, bedoelde duur van diensten en periodes vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van artikel 2 van dat besluit en is de in het eerste lid, 2°, bedoelde laatste activiteitswedde, voor elk ambt, die welke bepaald is in artikel 3 van datzelfde besluit.

[...]

Art. 14. Iedere macht of organisme betaalt jaarlijks het te zijnen laste komende aandeel terug aan de macht of het organisme die het pensioen betaalt. Voor de enige rustpensioenen ten laste van de Openbare Schatkist wordt deze terugbetaling uitgevoerd ten voordele van het Fonds voor Overlevingspensioenen.

De quanta der respectieve aandelen zijn niet vatbaar voor een latere wijziging, tenzij in geval van herziening van het enig pensioen ingevolge wijziging in de factoren die een rol spelen in de overeenkomstig 1° en 3° van artikel 13 te verrichten verdeling ».

B.1.2. Volgens voormelde regeling betaalt derhalve de instantie waaraan het personeelslid het laatst was onderworpen het pensioen uit, maar kan zij de terugbetaling vragen van een deel van dat bedrag aan de verschillende betrokken instanties in verhouding tot de tijd dat het personeelslid voor hen heeft gewerkt.

B.1.3. Artikel 161*bis* van de Nieuwe Gemeentewet wijkt evenwel af van die regeling.

Zoals ingevoegd bij artikel 75 van de wet van 30 december 1992 « houdende sociale en diverse bepalingen », bepaalt dat artikel het volgende :

« § 1. Wanneer, ten gevolge van de herstructurering of de afschaffing van een plaatselijke overheidsdienst, die inzake pensioenen aangesloten is bij de Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, personeel van deze overheidsdienst overgeheveld wordt naar een of meer andere plaatselijke overheidsdiensten die niet deelnemen aan het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de plaatselijke overheden, zijn deze andere overheidsdiensten, vanaf de datum van de herstructurering of de afschaffing, ertoe gehouden bij te dragen in de last van de rustpensioenen van de personeelsleden van de geherstructureerde of afgeschafte plaatselijke overheidsdienst die in deze hoedanigheid gepensioneerd werden vóór de herstructurering of de afschaffing ervan. Dit geldt eveneens voor de last van de overlevingspensioenen van de rechthebbenden van voormelde personeelsleden of van de personeelsleden van deze instellingen die overleden zijn vóór de datum van de herstructurering of de afschaffing ervan.

De bijdrage van deze of van elk van deze andere overheidsdiensten wordt jaarlijks door de Administratie der pensioenen vastgesteld. Deze bijdrage is gelijk aan het bedrag dat verkregen wordt door de last van de in het eerste lid bedoelde en in de loop van het voorgaande jaar betaalde rust- en overlevingspensioenen te vermenigvuldigen met een coëfficiënt die gelijk is aan de verhouding die de weddemassa van het naar de andere overheidsdienst overgehevelde personeel vertegenwoordigt ten opzichte van de totale weddemassa van de plaatselijke overheidsdienst op het ogenblik van zijn herstructurering of zijn afschaffing. Voor de toepassing van dit lid worden uitsluitend de wedden van het vast benoemde personeel in aanmerking genomen. De voormelde coëfficiënt wordt door de Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten vastgesteld rekening houdend met de respectieve weddemassa's op de datum van de personeelsoverdracht.

§ 2. Indien diensten volbracht bij een plaatselijke overheidsdienst die het voorwerp heeft uitgemaakt van een herstructurering of die afgeschaft werd, in aanmerking genomen worden voor een rust- of overlevingspensioen of voor een aandeel van een rust- of overlevingspensioen, dat ten laste is van de Openbare Schatkist of door deze betaald wordt, dan is, vanaf de ingangsdatum van het pensioen, het op deze diensten betrekking hebbend pensioen of pensioenaandeel van het overgehevelde personeelslid ten laste van de overheidsdienst waarnaar dit personeelslid overgeheveld werd. In geval van een pensioenaandeel wordt dit berekend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 14 april 1965 tot vaststelling van een bepaald verband tussen de onderscheiden pensioenregelingen van de openbare sector.

§ 3. Om de toepassing van de in § 1 vervatte bepalingen mogelijk te maken, zijn de in de rechten en verplichtingen van de geherstructureerde of afgeschafte plaatselijke overheidsdienst getreden plaatselijke overheidsdiensten ertoe gehouden aan de Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten een nominatieve lijst van de overgedragen personeelsleden mede te delen. Deze mededeling moet ten laatste plaatshebben binnen de twee maanden die volgen op de datum van de personeelsoverdracht.

§ 4. De bepalingen van § 1 zijn uitsluitend van toepassing op de plaatselijke overheidsdiensten die vanaf 1 januari 1993 het voorwerp van een herstructurering of een afschaffing zijn geweest ».

B.1.4. De verenigingen van gemeenten bevinden zich in dezelfde situatie als de gemeenten wat betreft de eventuele aansluiting bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten (hierna de R.S.Z.P.P.O.) en de invordering van aan die instelling verschuldigde sommen (artikel 11, vierde lid, van de wet van 25 april 1933 « omtrent de pensioenregeling van het gemeentepersoneel »).

Overeenkomstig artikel 58 van de programmawet van 24 december 1993 is artikel 161bis, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet vanaf 1 januari 1994 van toepassing op de intercommunales die op 31 december 1986 aangesloten waren bij de Omslagkas voor

Gemeentelijke Pensioenen en die op 31 december 1993 inzake pensioenen niet aangesloten zijn bij de R.S.Z.P.P.O.

B.1.5. Ten slotte voorziet artikel 14 van de wet van 6 augustus 1993 « betreffende de pensioenen van het benoemd personeel van de plaatselijke besturen » in een regeling die soortgelijk is met die van de in het geding zijnde bepaling wanneer personeel van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten plaatselijke overheidsdienst wordt overgeheveld naar een of meer privé- of openbare werkgevers die niet kunnen deelnemen aan het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de plaatselijke overheden.

Wat de ontvankelijkheid van de tussenkomst betreft

B.2.1. Volgens de Ministerraad is de memorie van de West-Vlaamse Energie- en Teledistributiemaatschappij (hierna de W.V.E.M.) onontvankelijk omdat die partij niet zou doen blijken van het vereiste belang.

B.2.2. De W.V.E.M., die niet is aangesloten bij de R.S.Z.P.P.O., heeft de bedrijfstaking kabeltelevisie - alsmede de aan die bedrijfstaking verbonden vast benoemde personeelsleden - overgenomen van de intercommunale HAVI-TV, die voor haar pensioenverplichtingen wel is aangesloten bij het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de plaatselijke overheden. De R.S.Z.P.P.O. vordert op grond van de in het geding zijnde bepaling dat de W.V.E.M. jaarlijks bijdraagt in de last van de rustpensioenen van de personeelsleden van de intercommunale HAVI-TV die gepensioneerd werden vóór de overname, alsook dat de W.V.E.M. het pensioen of het pensioenaandeel van het overgehevelde personeel overneemt. De W.V.E.M. betwist die vordering. Ofschoon de W.V.E.M. geen partij is voor de verwijzende rechter blijkt hieruit dat die maatschappij doet blijken van een voldoende belang om tussen te komen in een zaak die betrekking heeft op de grondwettigheid van een bepaling op grond waarvan de R.S.Z.P.P.O een vordering tegen haar instelt.

De W.V.E.M. heeft tevens aan de griffie van het Hof een uittreksel doen toekomen van het besluit van haar bevoegd orgaan waaruit blijkt dat tijdig is beslist tot tussenkomst in de rechtspleging en waarbij een raadsman is aangewezen als haar vertegenwoordiger. De

memorie van tussenkomst en de memorie van antwoord van de W.V.E.M. zijn bijgevolg ontvankelijk.

Ten gronde

B.3.1. De verwijzende rechter vraagt of artikel 161*bis*, §§ 1 en 2, van de Nieuwe Gemeentewet bestaanbaar is met het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

De prejudiciële vraag noopt tot een vergelijking van, enerzijds, niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdiensten die personeel overnemen van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst die wordt geherstructureerd of afgeschaft, en, anderzijds, (1) niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdiensten die personeel overnemen van een andere niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst, (2) niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdiensten die personeel overnemen van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst die echter niet wordt geherstructureerd of afgeschaft, en, (3) bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdiensten die personeel overnemen van een eveneens bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst die wordt geherstructureerd of afgeschaft. Terwijl de overheidsdiensten in de drie laatstvermelde gevallen niet dienen bij te dragen in de betaling van de reeds gepensioneerde personeelsleden en geen bijkomende verplichtingen hebben met betrekking tot de toekomstige pensioenen van overgehevelde personeelsleden, moeten de niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten plaatselijke overheidsdiensten die in het kader van een herstructurering of van een afschaffing personeel overnemen van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten plaatselijke overheidsdienst de volledige pensioenlast op zich nemen in verhouding tot het aandeel van de overgenomen weddemassa (artikel 161*bis*, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet), en moeten ze voor de toekomstige pensioenen van het overgehevelde personeel het pensioenaandeel overnemen dat overeenkomstig de wet van 14 april 1965 ten laste zou komen van de R.S.Z.P.P.O. (artikel 161*bis*, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet).

B.3.2. Wat betreft artikel 161*bis*, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet, vraagt de verwijzende rechter of die bepaling strijdig is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, enerzijds, in de interpretatie dat zij de toepassing van de voormelde artikelen 13 en 14 van de wet van 14 april 1965 uitsluit, en, anderzijds, in de interpretatie dat zij de toepassing van die

artikelen niet uitsluit, zodat de betrokken overheidsdienst het over te nemen pensioenaandeel alsnog kan terugvorderen van de R.S.Z.P.P.O.

B.4.1. Volgens de Ministerraad zouden de twee in B.3.1 vermelde categorieën niet vergelijkbaar zijn. De in het geding zijnde bepaling zou situaties regelen die een gevaar inhouden voor het financiële evenwicht en de leefbaarheid van het pensioenstelsel van de lokale besturen, ten gevolge van de uittreding van voorheen aangesloten overheidsdiensten, terwijl geen van de andere in de prejudiciële vraag vermelde gevallen een impact zouden hebben op het financiële evenwicht van de R.S.Z.P.P.O.

B.4.2. De bewering volgens welke de situaties niet voldoende vergelijkbaar zijn kan niet ertoe strekken dat de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet worden toegepast. Zij kan enkel tot gevolg hebben dat de bewijsvoering van een bestaanbaarheid met die bepalingen wordt ingekort wanneer de situaties dermate verschillend zijn dat het onmiddellijk duidelijk is dat geen vaststelling van discriminatie zou kunnen voortvloeien uit de nauwgezette vergelijking ervan.

B.4.3. Te dezen wordt het Hof gevraagd overheidsdiensten te vergelijken die personeel overnemen van een andere overheidsdienst, waarbij sommige een bijdrage in de pensioenlast moeten betalen en andere niet. Die overheidsdiensten bevinden zich in situaties die niet in die mate van elkaar verschillen dat zij niet met elkaar zouden kunnen worden vergeleken.

B.5.1. Het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de plaatselijke overheden is een zogenaamd repartitiestelsel, waarbij de opbrengst van de pensioenbijdrage op de weddemassa van de aangeslotenen voor een bepaald jaar wordt aangewend om de pensioenen van hetzelfde jaar te betalen. De bijdrage van elke aangesloten overheid wordt jaarlijks vastgesteld als een percentage van de weddemassa die die overheid dat jaar aan haar vast benoemd personeel uitbetaalt. De R.S.Z.P.P.O. bepaalt jaarlijks dat percentage op grond van de verwachte pensioenuitgaven voor het komende jaar. Artikel 161, zesde lid, van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt dienaangaande :

« De Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten stelt ieder jaar voor het daaropvolgende jaar de bijdragevoet vast die nodig is voor de financiering van de pensioenen van de gewezen personeelsleden van de plaatselijke besturen die aangesloten zijn bij de Rijksdienst, met toepassing van het eerste en het tweede

lid, en van de pensioenen van hun rechthebbenden. De bijdragevoet wordt toegepast op de wedden die elk plaatselijk bestuur betaalt aan de benoemde personeelsleden aangesloten gedurende het lopende jaar. Deze bijdragevoet wordt vastgesteld op basis van de verhouding tussen, enerzijds, de vermoedelijke uitgaven voor de pensioenen van deze personen, en, anderzijds, de vermoedelijke weddemassa van het bij dit stelsel aangesloten personeel. [...] ».

B.5.2. Het financiële evenwicht van het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de plaatselijke overheden vereist dat de weddemassa van het bij dat stelsel aangesloten personeel in een redelijke verhouding blijft met de door het stelsel gedragen pensioenuitgaven.

B.5.3. Teneinde die verhouding te verzekeren, is de aansluiting bij de R.S.Z.P.P.O., die het stelsel beheert, onherroepelijk. Het beëindigen van de aansluiting zou immers tot gevolg hebben dat de pensioenlast van de gewezen personeelsleden ten laste komt van de overheidsdiensten die blijven deelnemen aan het gemeenschappelijk stelsel, wat een verhoging van de verschuldigde bijdragen met zich zou meebrengen. In de parlementaire voorbereiding van de in het geding zijnde bepaling werd hieromtrent het volgende gesteld :

« Een zuiver omslagstelsel zoals het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de plaatselijke overheden er een is, is gebaseerd op de solidariteit tussen alle aangeslotenen. In een dergelijk stelsel wordt de pensioenlast van de gewezen personeelsleden van een aangesloten overheidsdienst inderdaad niet gedragen door deze overheidsdienst zelf, maar elk jaar omgeslagen over het geheel van de aangesloten overheidsdiensten, zodat het beëindigen van de aansluiting tot gevolg zou hebben dat de pensioenlast van de gewezen personeelsleden van de uitgetreden overheidsdienst wordt overgeheveld naar de overheidsdiensten die blijven deelnemen aan het gemeenschappelijk stelsel, hetgeen noch wenselijk noch billijk is » (*Parl. St.*, Senaat, 1992-1993, nr. 526-1, p. 24).

B.6.1. De in het geding zijnde bepaling kwam tot stand omdat werd vastgesteld dat een aantal plaatselijke overheden personeel overhevelen naar een overheidsdienst die niet is aangesloten bij het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de plaatselijke overheden, zonder uit dat stelsel te treden. In de parlementaire voorbereiding werd de in het geding zijnde bepaling als volgt verantwoord :

« Zonder hun toevlucht te nemen tot een officiële beëindiging van de aansluiting, gebruiken sommige plaatselijke overheidsdiensten momenteel technieken die toelaten een einde te maken aan de solidariteit die het gevolg is van het feit dat het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de plaatselijke overheden een omslagstelsel is, door een gedeelte of het geheel van hun personeel over te hevelen naar een andere overheidsdienst die niet aangesloten is en door op die manier de weddemassa te verminderen die onderworpen is aan de pensioenafhoudingen ten voordele van de R.S.Z.P.P.O. [...].

Dergelijke handelwijzen houden in feite een vermomde beëindiging van de aansluiting in, zodat het derhalve noodzakelijk is onmiddellijk bepaalde maatregelen te voorzien om deze praktijken die het financieel evenwicht van de plaatselijke overheden in gevaar brengen, te ontmoedigen » (*Parl. St.*, Senaat, 1992-1993, nr. 526-1, pp. 24-25).

Om de financiële last die weegt op de bij het gemeenschappelijke stelsel aangesloten overheden niet te verzwaren, bestaat, volgens de parlementaire voorbereiding,

« De weerhouden oplossing [...] erin de last van de door het gemeenschappelijk stelsel toegekende pensioenen te laten dragen door de plaatselijke overheidsdienst, wanneer de plaatselijke overheidsdienst waarnaar het personeel werd overgeheveld niet deelneemt aan het gemeenschappelijke stelsel » (*ibid.*).

B.6.2. In zoverre de wetgever beoogt de leefbaarheid van het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de plaatselijke overheden te verzekeren en mogelijke misbruiken te verhinderen, streeft de in het geding zijnde bepaling een wettig doel na. Het Hof dient evenwel na te gaan of die bepaling geen gevolgen heeft die verder gaan dan noodzakelijk ten opzichte van dat gewettigde doel.

Ten aanzien van artikel 161bis, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet

B.7. Artikel 161bis, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet verplicht een niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten plaatselijke overheidsdienst die in het kader van een herstructurering of een afschaffing personeel overneemt van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten plaatselijke overheidsdienst, bij te dragen in de last van de rustpensioenen van de personeelsleden van de geherstructureerde of afgeschafte plaatselijke overheidsdienst die gepensioneerd werden vóór de herstructurering of de afschaffing ervan, alsmede in de last van de overlevingspensioenen van de rechthebbenden van voormelde personeelsleden of van de personeelsleden van die instellingen die overleden zijn vóór de herstructurering of de afschaffing ervan.

B.8. De wetgever heeft een relevante maatregel genomen door een niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten plaatselijke overheidsdienst in voormelde omstandigheden te verplichten bij te dragen in de pensioenlast van reeds gepensioneerde personeelsleden en van de rechthebbenden van die personeelsleden. Door die maatregel wordt een vermindering van de weddemassa van het bij het gemeenschappelijke stelsel van de plaatselijke besturen aangesloten personeel

gecompenseerd door een vermindering van de pensioenlast die de R.S.Z.P.P.O. dient te financieren. Vermits de bijdragevoet wordt vastgesteld op basis van de verhouding tussen, enerzijds, de vermoedelijke uitgaven voor de pensioenen en, anderzijds, de vermoedelijke weddemassa van het bij dat stelsel aangesloten personeel (artikel 161, zesde lid, van de Nieuwe Gemeentewet), bewerkstelligt de in het geding zijnde bepaling dat een vermindering van de weddemassa niet leidt tot een verhoging van de bijdragevoet.

B.9.1. Het is tevens relevant dat de in het geding zijnde bepaling de overdracht van personeel van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten plaatselijke overheidsdienst naar een niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten plaatselijke overheidsdienst ten gevolge van een herstructurering of een afschaffing beoogt.

B.9.2. De aansluiting van plaatselijke overheidsdiensten bij het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de plaatselijke overheden betreft immers vast benoemde personeelsleden. In de in het geding zijnde bepaling worden met « het overgehevelde personeel » bijgevolg vast benoemde personeelsleden bedoeld.

B.9.3. De statutaire relatie die uit de vaste benoeming voortvloeit, kan slechts worden gewijzigd of beëindigd met inachtneming van de ter zake geldende statutaire bepalingen. In normale omstandigheden zullen die vast benoemde personeelsleden bijgevolg niet in groten getale de bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst verlaten.

B.9.4. In geval van een herstructurering of een afschaffing, kan echter vast benoemd personeel worden overgedragen naar een andere plaatselijke overheidsdienst. Wanneer de herstructurering of afschaffing gepaard gaat met de ontbinding van een vereniging, dient het personeel per definitie te worden overgenomen, hetzij door de deelnemers, hetzij door de overnemers van de activiteit.

Voor zover in die gevallen de overheidsdiensten waarnaar het personeel wordt overgedragen niet bij de R.S.Z.P.P.O. zijn aangesloten, vermindert de beschikbare weddemassa waarop de bijdrage aan de R.S.Z.P.P.O. wordt berekend, terwijl de niet-aangesloten plaatselijke overheidsdienst het voordeel geniet van de pensioenbijdragen van de overgehevelde personeelsleden.

B.9.5. De wetgever vermocht bijgevolg redelijkerwijs ervan uit te gaan dat de gevallen van overdracht van personeel van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst naar een niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst in het kader van een herstructurering of een afschaffing, gelet op het aantal betrokken personeelsleden, het financiële evenwicht van het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de plaatselijke overheden in gevaar kunnen brengen.

B.10.1. De door de niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst verschuldigde bijdrage is bovendien niet kennelijk onredelijk. Die bijdrage is gelijk aan het bedrag dat verkregen wordt door de rust- en overlevingspensioenen in de last waarvan de niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst dient bij te dragen te vermenigvuldigen met « een coëfficiënt die gelijk is aan de verhouding die de weddemassa van het naar de andere overheidsdienst overgehevelde personeel vertegenwoordigt ten opzichte van de totale weddemassa van de plaatselijke overheidsdienst op het ogenblik van zijn herstructurering of zijn afschaffing » (artikel 161bis, § 1, tweede lid, van de Nieuwe Gemeentewet). Bijgevolg dient de overheidsdienst waarnaar personeel wordt overgeheveld niet de ganse pensioenlast van de reeds gepensioneerde personeelsleden van de geherstructureerde of afgeschafte plaatselijke overheidsdienst te dragen, tenzij wanneer hij alle personeelsleden van die dienst overneemt. Die bijdrage staat in verhouding tot het aantal overgehevelde personeelsleden. Het financiële voordeel dat de in het geding zijnde bepaling de R.S.Z.P.P.O. oplevert, gaat niet verder dan de compensatie van de vermindering van de weddemassa waarop de bijdrage wordt berekend ter financiering van de pensioenlast van reeds gepensioneerde personeelsleden.

B.10.2. Overigens komt het aan de plaatselijke overheidsdienst toe te bepalen hoeveel personeelsleden hij overneemt in het kader van een herstructurering of afschaffing van een andere overheidsdienst. Bijgevolg bepaalt die overheidsdienst zelf de omvang van zijn bijdrage. Bij het vastleggen van het aantal over te nemen personeelsleden, kan hij dan ook rekening houden met de eigen financiële mogelijkheden.

B.10.3. Dat daarbij geen rekening wordt gehouden met de activiteit van de overgehevelde personeelsleden in de geherstructureerde of afgeschafte overheidsdienst is niet van die aard dat dat besluit daardoor wordt gewijzigd. Te dezen volstaat de vaststelling dat elke overdracht van een personeelslid van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst naar een niet bij die dienst aangesloten overheid in het kader van een herstructurering of van een afschaffing een vermindering met zich meebrengt van de

weddemassa op grond waarvan de bijdragevoet wordt berekend ter financiering van de pensioenen van de gewezen personeelsleden van de bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdiensten, en dit ongeacht de activiteit van het personeelslid in kwestie.

B.10.4. Ten slotte moet worden vastgesteld dat, zoals het Hof in zijn arrest nr. 54/93 heeft overwogen, de in het geding zijnde bepaling minder verder gaat dan de verplichte, onherroepelijke heraansluiting bij de R.S.Z.P.P.O.

B.11. Wat artikel 161bis, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet betreft, dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord.

Ten aanzien van artikel 161bis, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet

B.12.1. Artikel 161bis, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet verplicht de niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst waarnaar in het kader van een herstructurering of een afschaffing een personeelslid van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst wordt overgeheveld, vanaf de ingangsdatum van het pensioen, het op die dienst betrekking hebbende pensioen of pensioenaandeel van het overgehevelde personeelslid ten laste te nemen.

B.12.2. De verwijzende rechter vraagt of die bepaling strijdig is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, enerzijds, in de interpretatie dat zij de toepassing van de artikelen 13 en 14 van de wet van 14 april 1965 uitsluit, en, anderzijds, in de interpretatie dat zij de toepassing van die artikelen niet uitsluit, zodat de betrokken overheidsdienst het over te nemen pensioenaandeel alsnog kan terugvorderen van de R.S.Z.P.P.O.

B.12.3. In de interpretatie dat artikel 161bis, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet de toepassing van de artikelen 13 en 14 van de wet van 14 juli 1965 niet uitsluit, is het verschil in behandeling tussen, enerzijds, een niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten plaatselijke overheidsdienst die in het kader van een herstructurering of een afschaffing personeel overneemt van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst en, anderzijds, andere overheidsdiensten die personeel van een overheidsdienst overnemen onbestaande. In beide gevallen zou het rustpensioen dienen te worden toegekend door de overheid of de instelling

waardoor het rustpensioen wordt beheerd op het ogenblik dat de personeelsleden in kwestie in ruste worden gesteld. Overeenkomstig de artikelen 13 en 14 van de wet van 14 april 1965 zou die overheid of instelling het pensioenaandeel dat overeenstemt met de periode tijdens welke het personeelslid in kwestie bij de overdragende overheidsdienst werkzaam was, op die dienst kunnen verhalen.

In die interpretatie is de in het geding zijnde bepaling bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.12.4. In de interpretatie dat artikel 161*bis*, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet de toepassing van de artikelen 13 en 14 van de wet van 14 april 1965 uitsluit, vermag de niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst het pensioenaandeel van het overgedragen personeel van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst niet verhalen op die dienst. De overige overheidsinstellingen die personeel overnemen van een andere overheid vermogen het pensioenaandeel van de overgehevelde personeelsleden daarentegen wel te verhalen op de dienst of de instelling die instaat voor het beheer van de pensioenen van de betrokken personeelsleden.

In die interpretatie dient het Hof na te gaan of het verschil in behandeling dat aldus ontstaat bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.13.1. Met het oog op de vrijwaring van het financiële evenwicht van het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de lokale besturen, vermag de wetgever maatregelen te nemen die beogen te vermijden dat pensioenlasten zouden blijven worden gedragen door de R.S.Z.P.P.O, zonder dat daar nieuwe bijdragen tegenover staan.

B.13.2. De wetgever heeft dan ook een relevante maatregel genomen door, in de hiervoor vermelde interpretatie van artikel 161*bis*, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet, te bepalen dat het pensioen of het pensioenaandeel van de overgehevelde personeelsleden ten laste blijft van de niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst waarnaar die personeelsleden worden overgeheveld. Indien die niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst dat pensioen of pensioenaandeel zou kunnen verhalen, zou dat in rekening moeten worden gebracht bij de berekening van de vermoedelijke uitgaven voor de pensioenen van de gewezen personeelsleden van de bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten plaatselijke

overheidsdiensten. Tegenover die pensioenuitgave staat echter een vermindering van de weddemassa van de bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdiensten. Teneinde een verhoging te vermijden van de bijdragevoet van de overheidsdiensten die bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten blijven, vermag de wetgever een maatregel te nemen die de pensioenlast in gelijke mate vermindert.

B.13.3. Die maatregel is niet onredelijk nu de niet bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheidsdienst die in het kader van een herstructurering of afschaffing personeel overneemt van een bij de R.S.Z.P.P.O. aangesloten overheid, enkel het pensioen of het pensioenaandeel ten laste dient te nemen voor de periode tijdens welke diensten werden volbracht bij de overheidsdienst die het voorwerp uitmaakt van de herstructurering of die wordt afgeschaft.

B.14. In tegenstelling tot wat de eisende partij voor de verwijzende rechter beweert, hebben de overdragende overheid en de overgehevelde personeelsleden geen bijdragen aan de R.S.Z.P.P.O. betaald waar geen prestaties tegenover zouden staan. Die bijdragen dienen immers niet om reserves aan te leggen waarmee het pensioen van de betrokken personeelsleden zal worden betaald, maar ter financiering van de pensioenuitgaven van reeds gepensioneerde personeelsleden.

B.15. In de interpretatie dat artikel 161*bis*, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet de toepassing van de artikelen 13 en 14 van de wet van 14 april 1965 uitsluit, dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 161*bis*, §§ 1 en 2, van de Nieuwe Gemeentewet schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 9 november 2005.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts